

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA O MIKROKREDITNOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SA STANJEM NA DAN 31.12.2008. GODINE**

Napomena:

*Izveštaj je pripremljen na osnovu konačnih podataka MKO
sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 31.12.2008. godine.*

Sarajevo, mart 2009. godine

Sadržaj

1.	UVOD	3
1.1.	Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO	3
2.	STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA	4
2.1.	Kadrovi	4
3.	FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO	5
3.1.	Bilans stanja	5
3.2.	Kapital	7
3.3.	Kvalitet kreditnog portfolija	7
3.4.	Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite	11
3.5.	Bilans uspjeha	12
4.	ZAKLJUČAK	13

PRILOZI:

Prilog 1.	Osnovni podaci o MKO
Prilog 2.	Bilans stanja MKF
Prilog 3.	Bilans stanja MKD
Prilog 4.	Bilans uspjeha MKF
Prilog 5.	Bilans uspjeha MKD

GRAFIKONI:

Grafikon 1.	Iznos aktive MKO na dan 31.12.2008. godine
Grafikon 2.	Iznos bruto portfolija na dan 31.12.2008. godine
Grafikon 3.	Iznos kapitala MKO na dan 31.12.2008. godine
Grafikon 4.	Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD na dan 31.12.2008. godine
Grafikon 5.	Broj zaposlenih MKO na dan 31.12.2008. godine

1. UVOD

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (Zakon o MKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO, odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Nadležnosti Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) nad ovim poslovima propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06 i 48/08) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija.

1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Poslovanje MKO bliže se uređuje podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od Upravnog odbora Agencije, objavljenim u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj: 27/07 i uputstvima za poslovanje MKO usvojenim od direktora Agencije.

Odluke Agencije za poslovanje MKO

1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije;
2. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikrokreditnim organizacijama;
3. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad i saglasnosti za stjecanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije;
4. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija;
5. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvještavanja;
6. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija;
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite,
8. Odluka o ostalim općim uslovima za poslovanje mikrokreditne organizacije i
9. Odluka o naknadama koje mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH.

Uputstva Agencije za poslovanje MKO

1. Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
2. Uputstvo za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope;
3. Uputstvo za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;
4. Uputstvo za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti i
5. Uputstvo za izradu izvještaja mikrokreditnih organizacija.

2. STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA

U Federaciji BiH sa 31.12.2008. godine posluje 20 MKO, od toga 19 MKF kao neprofitne organizacije i 1 MKD kao profitna organizacija, te 40 organizacijskih dijelova MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj. Sve MKF koje su dobile dozvolu za rad Agencije izvršile su preregistraciju u skladu sa Zakonom o MKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00) (Zakon o MKO iz 2000. godine). Stoga, sve MKF zakonski su pravni slijednik imovine, prava i obaveza MKO osnovanih u skladu sa Zakonom o MKO iz 2000. godine. U Prilogu 1. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD kojima je Agencija izdala dozvolu za rad za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

Sa 31.12.2008. godine 10 MKF sa sjedištem u Federaciji BiH ima ukupno 413 organizacijskih dijelova, od čega u Federaciji BiH 260, Republici Srpskoj 147 i Distriktu Brčko 6. Ukupno 227 organizacijskih dijelova MKF sa sjedištem u Federaciji BiH ima ovlaštenja za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u Registar mikrokreditnih fondacija u Federaciji BiH kod Federalnog ministarstva pravde. Organizacijske dijelove izvan Federacije BiH ima 9 MKF.

Agencija je dala dozvole za rad organizacijskih dijelova jednog MKD koje ima sjedište u Republici Srpskoj, a koje u Federaciji BiH posluje putem 40 poslovnih jedinica i terenskih ureda.

2.1. Kadrovi

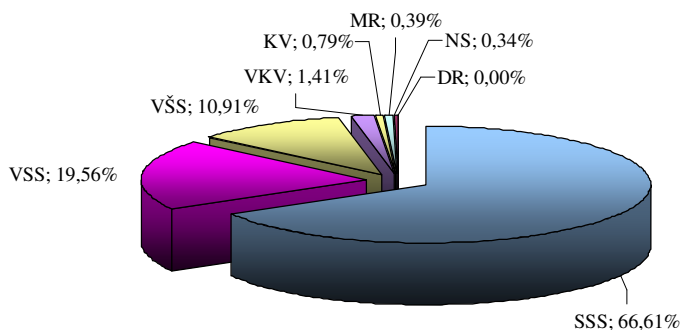
Tabela 1. Kvalifikaciona struktura zaposlenih

Rb.	Kvalifikacija	31.12.2008. godine		Ukupno	Učešće
		MKF	MKD		
1	2	3	4	5	6
1.	NS	6	0	6	0,34%
2.	KV	14	0	14	0,79%
3.	VKV	25	0	25	1,41%
4.	SSS	1182	3	1185	66,61%
5.	VŠS	194	0	194	10,91%
6.	VSS	345	3	348	19,56%
7.	MR	7	0	7	0,39%
8.	DR	0	0	0	0,00%
	UKUPNO	1773	6	1779	100,00%

Sa 31.12.2008. godine, mikrokreditni sektor zapošljava ukupno 1.779 radnika, od čega MKF zapošljava 1773 radnika ili 99,66%, a MKD 6 radnika ili 0,34%.

U strukturi zaposlenih najveće je učešće SSS od 66,61%, VSS od 19,56% i VŠS od 10,91%.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih na dan 31.12.2008. godine

3. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO

Funkciju nadzora i kontrole finansijskog stanja MKO, Agencija obavlja kontrolom na licu mjesta (on-site) i analizom izvještaja koje MKO dostavljaju Agenciji (off-site), shodno Zakonu o MKO i podzakonskim aktima Agencije. Izvještajnu osnovu čine kvartalni izvještaji o bilansu stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja i drugi izvještaji o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečni izvještaj o kamatnim stopama.

3.1. Bilans stanja

Tabela 2. Bilans stanja MKO na dan 31.12.2008. godine

u 000 KM

Red. broj	OPIS	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7=(3+5)
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva	31.279	3%	25	3%	31.304
2.	Plasmani bankama	2.749	0%	0	0%	2.749
3.	Kreditni	829.414		767		830.181
4.	Minus: rezerve za kreditne gubitke	20.386		48		20.434
5.	Neto krediti	809.028	90%	720	92%	809.747
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	43.362	5%	35	4%	43.397
7.	Dugoročne investicije	135	0%	0	0%	135
8.	Ostala aktiva	15.137	2%	0	0%	15.137
9.	Minus: rezerviranja na ostale stavke aktive, osim kredita	560		0	0%	560
UKUPNO AKTIVA		901.131	100%	779	100%	901.910
PASIVA						
10.	Obaveze po uzetim kreditima	679.392	75%	125	16%	679.517
11.	Ostale obaveze	28.925	3%	25	3%	28.950
12.	Kapital	192.814	22%	629	81%	193.443
UKUPNO PASIVA		901.131	100%	779	100%	901.910
Vanbilansna evidencija		17.317		37		17.355

Bilansni nivo MKO sa 31.12.2008. godine iznosi 901,9 miliona KM. Najveće učešće u ukupnom bilansu MKO ima šest MKF sa bilansom stanja u iznosu od 825,3 miliona KM ili 92%. U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 31,3 miliona KM ili 3% i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjani za rezerviranja za kreditne gubitke iznose 809,7 miliona KM ili 90% ukupne aktive. Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 43,4 miliona KM ili 5% ukupne aktive, dok dugoročne investicija iznose 135 hiljada KM i odnose se na jednu MKF. Ostala aktiva iznosi 15,1 milion KM ili 2%, a čine je obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska ograničenja i drugo.

U strukturi pasive MKO, obaveze po uzetim kreditima su osnovni izvor sredstava i iznose 679,5 miliona KM ili 75% ukupne pasive.

Tabela 3. Ročna struktura uzetih kredita na dan 31.12.2008. godine

u 000 KM

OPIS	31.12.2008. godine			
	MKF	MKD	UKUPNO	Učešće
1	2	3	4=(2+3)	5
1. Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	134.280	125	134.405	20%
2. Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	545.112	0	545.112	80%
UKUPNO	679.392	125	679.517	100%

Od ukupnih obaveza po uzetim kreditima 545,1 milion KM ili 80% su dugoročni krediti, a 134,4 miliona KM ili 20% kratkoročni krediti. Na uzete kredite MKF se odnosi 679,3 miliona KM ili 99,9% od ukupnih kredita.

Najznačajniji kreditori MKO su:

- 1.) EFSE – Evropski fond za Jugoistočnu Evropu, Luksemburg (88 miliona KM);
- 2.) EBRD – Evropska banka za obnovu i razvoj, Velika Britanija (67,7 miliona KM);
- 3.) Blue Orchard Finance S.A., Švicarska (62,8 miliona KM);
- 4.) AECI – Agencija za međunarodnu saradnju Kraljevine Španjolske (37,1 milion KM);
- 5.) Razvojna banka Federacije BiH (33 miliona KM);
- 6.) Oikokredit, Holandija (32 miliona KM);
- 7.) Symbiotics, Švicarska (26,9 miliona KM),
- 8.) UniCredit Bank d.d. Mostar (23,4 miliona KM);
- 9.) DWM – Developing World Markets, SAD (22,4 miliona KM);
- 10.) Hypo Alpe Adria Bank d.d. Mostar (21,1 milion KM);
- 11.) Triple Jump, Holandija (14,6 miliona KM);
- 12.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španjolska (13,6 miliona KM);
- 13.) Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo (11,7 miliona KM),
- 14.) Planet Finance, Francuska (10,4 miliona KM) i drugi.

Ostale obaveze iznose 28,9 miliona KM ili 3% ukupne pasive, a čine ih obaveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska ograničenja i drugo.

Kapital MKO na 31.12.2008. godine iznosi 193,4 miliona KM ili 22% ukupne pasive.

Vanbilansna evidencija iznosi 17,3 miliona, koju čine otpisana kreditna potraživanja (17 miliona KM) i komisioni poslovi (0,3 miliona KM).

3.2. Kapital

Ukupni kapital MKO iznosi 193,4 miliona KM, od čega je kapital MKF 192,8 miliona MKF ili 99,7%, a kapital jednog MKD 0,6 miliona KM ili 0,3%.

Tabela 4. Struktura kapitala MKO sa stanjem na dan 31.12.2008. godine

u 000 KM

OPIS	31.12.2008. godine				UKUPNO
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	
1	2	3	4	5	6=2+4
Donirani kapital	40.296	21%	0	0%	40.296
Osnovni kapital	5.226	3%	600	95%	5.826
Višak/manjak prihoda nad rashodima	146.730	76%	0	0%	146.730
Emisiona ažia	0	0%	0	0%	0
Neraspoređena dobit	0	0%	29	5%	29
Zakonske rezerve	0	0%	0	0%	0
Ostale rezerve	561	0%	0	0%	561
UKUPNO KAPITAL	192.814	100%	629	100%	193.443

Sve MKO ispunjavaju zakonom propisani minimalni iznos osnovnog kapitala uplaćenog u novcu koji od 50.000 KM za MKF i 500.000 KM za MKD.

Najznačajniji kapitalni izvor MKF je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 146,7 miliona KM i čini 76% ukupnog kapitala MKF. Ukupno ostvareni višak prihoda nad rashodima iznosi 148 miliona KM, od toga se 109,4 miliona KM odnosi na prethodne godine i 38,6 miliona KM za tekuću godinu umanjen za manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 1,3 miliona KM koji se u cijelosti odnosi na tekuću godinu. Manjak prihoda nad rashodima u tekućoj godini ostvarilo je 5 MKF. Neraspoređena dobit jednog MKD iznosi 29 hiljada KM ili 5% ukupnog kapitala MKD. Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 40,2 miliona KM ili 21% ukupnog kapitala, dok jedno MKD nema doniranog kapitala. Ostale rezerve iznose 0,5 miliona KM i odnose se na jednu MKF.

3.3. Kvalitet kreditnog portfolija

Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 830,1 milion KM ili 92% ukupne aktive mikrokreditnog sektora.

Nivo ukupnih kredita sektora zavisi od stanja kredita MKF na koji se odnosi 829,4 miliona KM ili 99,9% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 0,7 miliona KM ili 0,1% od ukupnih kredita.

Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjeni za rezerve za kreditne gubitke, iznose 809,7 miliona KM, a rezerve za kreditne gubitke 20,4 miliona KM, te su prikazani u Tabeli 5.

Tabela 5. Neto krediti na dan 31.12.2008. godine

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2008. godine		
		MKF	MKD	Ukupno
1	2	3	4	5=3+4
1.	Kredit	829.414	767	830.181
2.	Rezerve za kreditne gubitke	20.386	48	20.434
3.	Neto krediti (1.-2.)	809.028	719	809.747

Tabela 6. Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 31.12.2008. godine

u 000 KM

Red. broj	Mikrokredit	Kratkoročni kredit	Dugoročni kredit	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim licima					
a.)	uslužne djelatnosti	1.067	3.995	74	5.135	32%
b.)	trgovina	1.427	4.563	125	6.114	39%
c.)	poljoprivreda	121	336	10	467	3%
d.)	proizvodnja	898	1.663	86	2.648	17%
e.)	ostalo	65	1.413	30	1.507	9%
	UKUPNO 1:	3.576	11.970	325	15.871	100%
2.	Fizičkim licima					
a.)	uslužne djelatnosti	19.388	158.716	4.345	182.449	22%
b.)	trgovina	17.630	129.572	3.826	151.028	19%
c.)	poljoprivreda	17.922	238.596	4.731	261.249	32%
d.)	proizvodnja	6.278	40.750	927	47.955	6%
e.)	stambene potrebe	5.225	93.354	434	99.014	12%
f.)	ostalo	24.918	46.538	1.158	72.615	9%
	UKUPNO 2:	91.363	707.526	15.421	814.310	100%
	UKUPNO (1+2):	94.939	719.496	15.746	830.181	

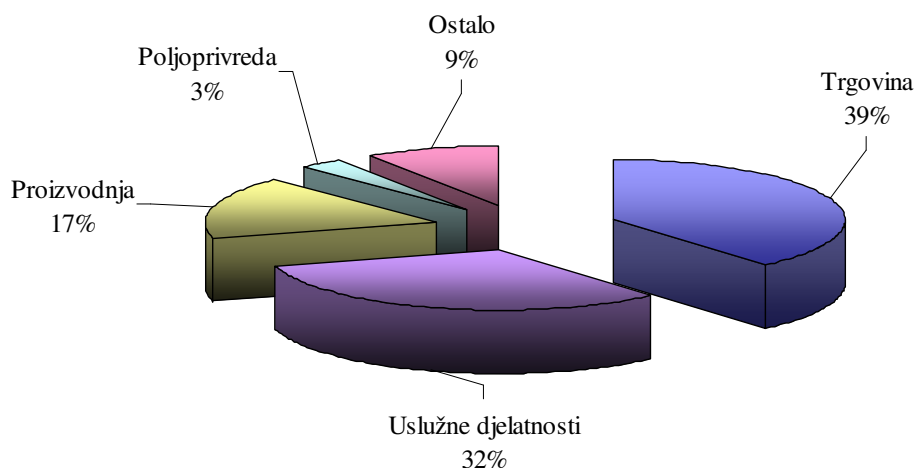
Prema sektorskoj strukturi mikrokredita 814,3 miliona KM ili 98% od ukupnih kredita plasirano je fizičkim licima, a 15,8 miliona ili 2% pravnim licima.

U ročnoj strukturi mikrokredita na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 94,9 miliona KM ili 11%, a na dugoročne kredite 719,4 miliona KM ili 87%.

Dospjela potraživanja ukupno iznose 15,7 miliona KM ili 2% od ukupnih kredita i gotovo u cijelosti se odnose na kredite fizičkim licima.

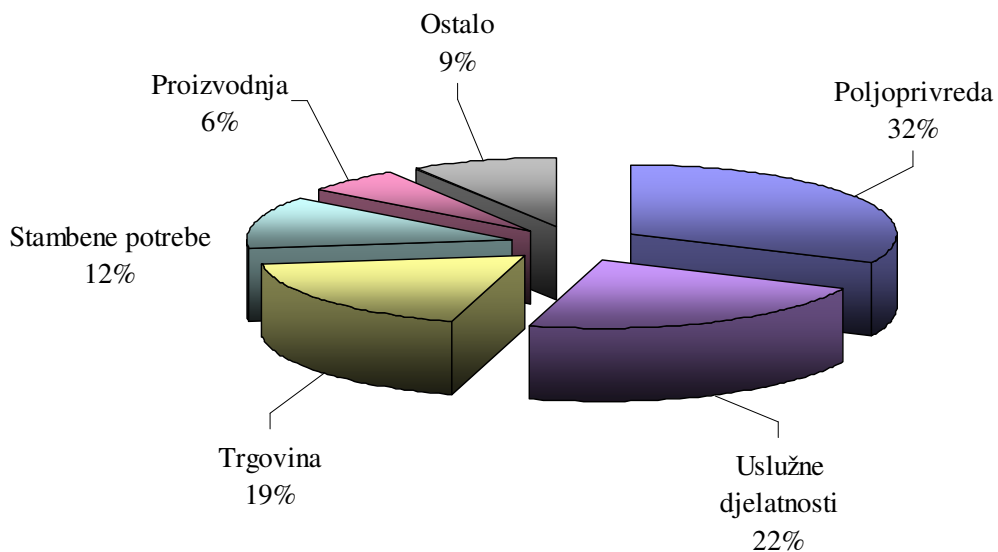
Prema granskoj strukturi najveći iznos od ukupnog iznosa mikrokredita **pravnim licima** plasiran je za trgovinu, čak 6,1 milion, ili 39%, zatim uslužne djelatnosti 5,1 miliona KM ili 32%, 2,6 miliona KM za proizvodnju, odnosno 17%, 0,5 miliona KM za poljoprivredu ili 3%, te 1,5 miliona ili 9% za ostalo.

Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim osobama

Što se tiče kredita **fizičkim licima**, 261,3 miliona KM ili 32% plasirano je za poljoprivredu, zatim 182,4 miliona KM ili 22% za uslužne djelatnosti, dok je za trgovinu plasiran 151 milion KM ili 19%, za stambene potrebe 99 miliona KM ili 12%, a za proizvodnju 48 miliona KM ili 6%, te za ostalo 72,6 miliona KM ili 9%.

Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim osobama

Na osnovu analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede i uslužnih djelatnosti (54%) i da se uglavnom odnosi na dugoročne kredite fizičkim licima.

Mikrokreditne fondacije ne mogu davati kredite povezanim licima u skladu sa Zakonom o MKO, te je stanje mikrokredita danih povezanim licima sa 31.12.2008. godine 0.

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka MKO („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja.

Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha.

Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 31.12.2008. godine vide se iz slijedeće tabele:

Tabela 7. Izvještaj o visini i načinu formiranja rezervi za kreditne gubitke na dan 31.12.2008. godine

u 000 KM

Rb	Dani kašnjenja	Stope rezerviranja	Iznos kredita	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
				Stopa rezerviranja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ost. stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8=(4x3)/100	9=(5x6)/100	10=(7x3)/100	11=(8+9+10)
1.	1 - 15	2%	9.050	2%	243	921	181	5	18	204
2.	16 - 30	15%	10.202	100%	331	0	1.530	331	0	1.861
3.	31 - 60	50%	8.736	100%	388	0	4.368	388	0	4.756
4.	61 - 90	80%	4.554	100%	260	0	3.643	260	0	3.903
5.	91 - 180	100%	8.953	100%	766	0	8.944	766	0	9.710
6.	preko 180	otpis	4.391	100%	675	0	0	0	0	0
UKUPNO			45.886		2.662	921	18.667	1.749	18	20.434

Kašnjenje u otplati duže od jednog dana imaju krediti u iznosu 45,8 miliona KM ili 5,5% od ukupnih kredita. Iz ovoga proizlazi da je stopa naplativosti kredita vrlo visoka u ovom sektoru. Najveći iznos kredita ima kašnjenje u otplati od 16 do 30 dana (10,2 miliona KM ili 1,2% od ukupnih kredita).

Ukupan iznos dospjelih kamata je 1,7 miliona KM, a od tog iznosa 766 hiljada KM ili 43% je u grupi kašnjenja od 91 do 180 dana.

Iznos ostalih stavki aktive na koje su obračunate rezerve je 921 hiljada KM i odnosi se isključivo na jednu MKF.

Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 20,4 miliona KM.

3.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je tržišna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07). U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu u toku realiziranja ugovora o kreditu.

Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

Prosječne nominalne i efektivne kamatne stope raspoređene po ročnosti i kreditnim proizvodima MKO u Federaciji BiH za decembar 2008. godine prikazane su u Tabeli 8.

Tabela 8. Prosječne nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Rb.	O P I S	Ponderisana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderisana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:		
1.1.	uslužne djelatnosti	25,10%	31,77%
1.2.	trgovinu	22,83%	31,20%
1.3.	poljoprivredu	24,41%	31,77%
1.4.	proizvodnju	23,69%	29,83%
1.5.	stambene potrebe	24,57%	27,61%
1.6.	nenamjenski-osnovne potrebe	34,26%	40,73%
1.7.	ostalo	28,33%	33,51%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:		
2.1.	uslužne djelatnosti	23,56%	27,60%
2.2.	trgovinu	23,49%	28,68%
2.3.	poljoprivredu	21,19%	25,08%
2.4.	proizvodnju	24,04%	28,44%
2.5.	stambene potrebe	23,15%	26,17%
2.6.	nenamjenski-osnovne potrebe	28,72%	33,48%
2.7.	ostalo	29,51%	33,85%

Za kratkoročne kredite, prosječna nominalna kamatna kreće se u rasponu od 22,83% za trgovinu do 34,26% za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 27,61% za stambene potrebe do 40,73% za nenamjenske kredite.

Prosječna nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu od 21,19% za poljoprivredu do 29,51% za ostale djelatnosti, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 25,08% za poljoprivredu do 33,88% za ostale kredite.

3.5. Bilans uspjeha

Struktura bilansa uspjeha mikro kreditnog sektora Federacije BiH je prikazana u Tabeli 9.

Tabela 9. Bilans uspjeha MKO na dan 31.12.2008. godine

u 000 KM

Rb.	OPIS	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7=(3+5)
1.	PRIHODI PO KAMATAMA I SLIČNI PRIHODI					
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	172.407	95%	105	54%	172.513
1.2.	Operativni prihodi	9.017	5%	88	46%	9.105
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	181.424	100%	193	100%	181.617
3.	RASHODI					
3.1.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	47.788	32%	4	2%	47.792
3.2.	Operativni rashodi	72.983	48%	112	69%	73.095
3.3.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	29.811	20%	48	29%	29.859
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	150.583	100%	163	100%	150.746
5.	VANREDNI PRIHODI	7.666		2		7.668
6.	VANREDNI RASHODI	1.236		0		1.236
7.	UKUPNO PRIHODI -RASHODI (2+5-4-6)	37.272		32		37.304
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	37.272				
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA			32		
10.	POREZI			3		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK			29		
12.	UKUPAN FINACIJSKI REZULTAT					37.301

Ukupni prihodi MKO sa 31.12.2008. godine su 181,6 miliona KM, od čega se 181,4 miliona ili 99,9% odnosi na prihode MKF, a 0,193 miliona KM ili 0,1% na prihode jednog MKD. Osnovni prihodi su prihodi od kamata i iznose 172,5 miliona KM ili 95% ukupnih prihoda.

Ukupni rashodi iznose 150,7 miliona KM od kojih se 150,5 miliona ili 99,9% odnosi na rashode MKF, a 0,163 miliona KM ili 0,1% na rashode jednog MKD. U strukturi rashoda, 47,8 miliona KM ili 32% od ukupnih rashoda su rashodi po kamatama na uzete kredite i ostali slični rashodi. Operativni rashodi iznose 73 miliona KM ili 48% od ukupnih rashoda, a odnose se na troškove plaća i doprinosa (42,9 miliona KM), troškove poslovnog prostora, ostalu fiksnu aktivu i režije (13,8 miliona KM), te na ostale operativne troškove (16,3 miliona KM). Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke iznose 29,8 miliona KM ili 20% od ukupnih rashoda.

Sa 31.12.2008. godine, neto dobit jednog MKD iznosila je 29 hiljada KM. U istom periodu MKF su ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 37,2 miliona KM, od kojih 14 MKF ima višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 38,6 miliona KM, a 5 MKF ima manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 1,4 KM. Na nivou mikro kreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan finacijski rezultat u iznosu od 37.3 miliona KM.

4. ZAKLJUČAK

Analizirajući izvještaje MKO sa 31.12.2008.godine možemo konstatirati slijedeće:

- Bilansni nivo MKO sa 31.12.2008. godine iznosi 901,9 miliona KM, od čega se na MKF odnosi 901,1 milion KM ili 99,9%, a na MKD 0,8 miliona KM ili 0,1% od ukupnog bilansa MKO;
- Ukupni krediti MKO sa 31.12.2008. godine iznose 830,1 milion KM, odnosno 92% ukupne aktive MKO;
- Osnovni izvor sredstava MKO su obaveze po uzetim kreditima koje na dan 31.12.2008. godine iznose 679,5 miliona KM ili 75% ukupne pasive MKO;
- Ukupan kapital MKO sa 31.12.2008. godine iznosi 193,4 miliona KM, a najznačajnije stavke kapitala za MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 146,7 koji čini 76% ukupnog kapitala MKF. Ukupno ostvareni višak prihoda nad rashodima za MKF iznosi 148 miliona KM umanjen za manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 1,3 miliona KM koji se u cijelosti odnosi na tekuću godinu. Neraspoređena dobit jednog MKD iznosi 29 hiljada KM ili 5% ukupnog kapitala MKD, dok osnovni kapital iznosi 0,6 miliona KM ili 95% ukupnog kapitala MKD. Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 40,2 miliona KM ili 21% ukupnog kapitala MKF, dok osnovni kapital MKF iznosi 5,2 miliona ili 3% ukupnog kapitala MKF;
- MKF su u tekućoj godini ostvarile višak prihoda nad rashodima u iznosu od 38,6 miliona KM, dok je manjak prihoda nad rashodima za 2008. godinu iznosio 1,3 miliona KM. MKD je u 2008. godini ostvarilo pozitivan finansijski rezultat u iznosu 29 hiljada KM i to je ukupan finansijski rezultat ovog MKD s obzirom da u februaru 2008. godine dobilo dozvolu za rad Agencije kada je započelo s poslovanjem;

U narednom periodu MKO moraju intenzivno raditi na:

- Kadrovskom jačanju i stručnom osposobljavanju radi striktno primjene i provođenja zakona i podzakonskih akata Agencije;
- Jačanju tehničke podrške s ciljem unapređenja poslovanja.

PRILOZI

- Prilog 1. Osnovni podaci o MKO
- Prilog 2. Bilans stanja MKF
- Prilog 3. Bilans stanja MKD
- Prilog 4. Bilans uspjeha MKF
- Prilog 5. Bilans uspjeha MKD

Prilog 1.

OSNOVNI PODACI O MKO

Rb.	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	31.12.2008. godine	
						Iznos aktive u 000 KM	Broj zaposlenih
1.	MKD "ADRIA mikro" d.o.o. Mostar	Kneza Višeslava 14 88 000 MOSTAR	Duškanka Begović	036/ 348-891, 348-890 fax	adria.mikro@tel.net.ba	779	6
2.	MKF "AGRO FOND" Sanski Most	Aleja šehida 13 79 260 SANSKI MOST	Smaragda Hasanagić	037/682-425, 689-150 fax	agrofond.smaragda@yahoo.com	3.649	6
3.	MKF "BONUS" Zenica	ul. Vatrogasni put 1 72 000 ZENICA	Meho Padalo	032/ 401-672 tel/fax	-	243	3
4.	MKF "BOSANSKO SELO" Srebrenik	21. Srebreničke brigade bb 75 350 SREBRENİK	Zijad Smajić	035/ 644-898 tel/fax	mobossel@bih.net.ba	757	7
5.	MKF "EKI" Sarajevo	Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-370, 754-388 fax	sbina@mkoeki.com www.mkoeki.com	210.947	320
6.	MKF "KARTAGINA" Sarajevo	Ferde Hauptmana 7 71 000 SARAJEVO	Davor Pozojević	033/ 523-395, 613-334 fax	mkokartagina@gmail.com	231	4
7.	MKF "LIDER" Sarajevo	Skenderija 68 71 000 SARAJEVO	Zijad Hasović	033/ 250-580, 250-581 fax	zijadh@lider.ba www.lider.ba	12.318	46
8.	"LOK MKF" Sarajevo	Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Nusret Čaušević	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	142.953	295
9.	MKF "MELAHA" Sarajevo	Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	Iso Abinun	033/ 205-737 tel/fax	iso@melaha.ba	1.143	3
10.	MKF "MIBA" Tuzla	Đorđa Mihajlovića 4/III 75 000 TUZLA	Mirsad Bahić	035/ 277-455 tel/fax	miba@vesta.ba www.miba.ba	776	6
11.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	80.395	148
12.	MKF "MIKRA" Sarajevo	Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	26.442	137
13.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	mka.aldi@bih.net.ba www.mikroaldi.org	7.911	25
14.	"PARTNER MKF" Tuzla	15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	205.390	293
15.	MKF "PRIZMA" Sarajevo	Bistrik Medresa 43 71 000 SARAJEVO	Kenan Crnkčić	033/ 573-320, 446-583 fax	hq@prizma.ba www.prizma.ba	80.390	184
16.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Samir Bajraktarević	033/ 666-224, 268-350 fax	info@islamic-relief.ba	2.502	12
17.	MKF "SANI" Zenica	Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	686	4
18.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	Hamdije Kreševljakovića 51 71 000 SARAJEVO	Zoran Dučić	033/ 278-020, 278-032 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	105.241	215
19.	MKF "VORTT-INVEST" Sarajevo	Azize Šaćirbegović 128 71 000 SARAJEVO	Mustafa Kapić	033/720-949, 720-941 fax	vorttdoo@yahoo.com	694	1
20.	MKF "ŽENE ZA ŽENE International" Sarajevo	Džemala Bijedića 130 71 000 SARAJEVO	Seida Sarić	033/ 770-010, 770-012 fax	general@zenezazene.ba www.womenforwomen.org	18.463	64
UKUPNO						901.910	1.779

Prilog 2.

BILANS STANJA MKF

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2008. godine	%
AKTIVA			
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	31.279	3%
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	26.351	3%
1b)	Kamatonosni računi depozita	4.927	1%
2.	Plasmani bankama	2.749	0%
3.	Kredit	829.414	
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	20.386	
3b)	Neto krediti (3-3a)	809.028	90%
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	43.362	5%
5.	Dugoročne investicije	135	0%
6.	Ostala aktiva	15.137	2%
7.	Minus: rezerviranja na ostale stavke aktive, osim kredita	560	
8.	UKUPNO AKTIVA	901.131	100%
PASIVA			
9.	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	134.280	15%
10.	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	545.112	61%
11.	Ostale obaveze	28.925	3%
12.	UKUPNO OBAVEZE	708.316	79%
13.	Donirani kapital	40.296	
14.	Osnovni kapital	5.226	
15.	Višak prihoda nad rashodima	148.085	
15a)	za prethodne godine	109.458	
15b)	za tekuću godinu	38.627	
16.	Manjak prihoda nad rashodima	1.355	
16a)	za prethodne godine	0	
16b)	za tekuću godinu	1.355	
17.	Ostale rezerve	561	
18.	UKUPNO KAPITAL	192.814	21%
19.	UKUPNO PASIVA	901.131	100%
VANBILANSNA EVIDENCIJA			
	- otpisani krediti	17.041	
	- komisioni poslovi	276	

Prilog 3.

BILANS STANJA MKD

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2008. godine	%
AKTIVA			
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	25	3%
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	25	3%
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0%
2.	Plasmani bankama	0	0%
3.	Kreditni	767	
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	48	
3b)	Neto krediti (3-3a)	719	92%
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	35	5%
5.	Dugoročne investicije	0	0%
6.	Ostala aktiva	0	0%
7.	Minus: rezerviranja na ostale stavke aktive, osim kredita	0	
8.	UKUPNO AKTIVA	779	100%
PASIVA			
9.	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	125	16%
10.	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	0	0%
11.	Ostale obaveze	25	3%
12.	UKUPNO OBAVEZE	150	19%
13.	Donirani kapital	0	
14.	Osnovni kapital	600	
15.	Emisiona ažia	0	
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	29	
16a)	prethodnih godina	0	
16b)	tekuće godine	29	
17.	Zakonske rezerve	0	
18.	Ostale rezerve	0	
19.	UKUPNO KAPITAL	629	81%
20.	UKUPNO PASIVA	779	100%
VANBILANSNA EVIDENCIJA			
	- otpisani krediti	37	
	- komisioni poslovi	0	

Prilog 4.

BILANS USPJEHA MKF

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2008. godine	%
I	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi		
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	112	0%
1.2.	Kamate na plasmane bankama	132	0%
1.3.	Kamate na kredite	171.581	100%
1.4.	Ostali finansijski prihod	582	0%
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	172.407	100%
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi		
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	45.447	95%
2.2.	Ostali finansijski rashodi	2.341	5%
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	47.788	100%
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	124.619	
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI		
4.	Operativni prihodi		
4.1.	Naknade za izvršene usluge	8.637	96%
4.2.	Ostali operativni prihodi	380	4%
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	9.017	100%
5.	Operativni rashodi		
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	42.934	59%
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	13.799	19%
5.3.	Ostali operativni troškovi	16.250	22%
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	72.983	100%
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	29.811	
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	30.841	
8.	Vanredni prihodi	7.666	
9.	Vanredni rashodi	1.236	
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	37.272	

Prilog 5.

BILANS USPJEHA MKD

u 000 KM

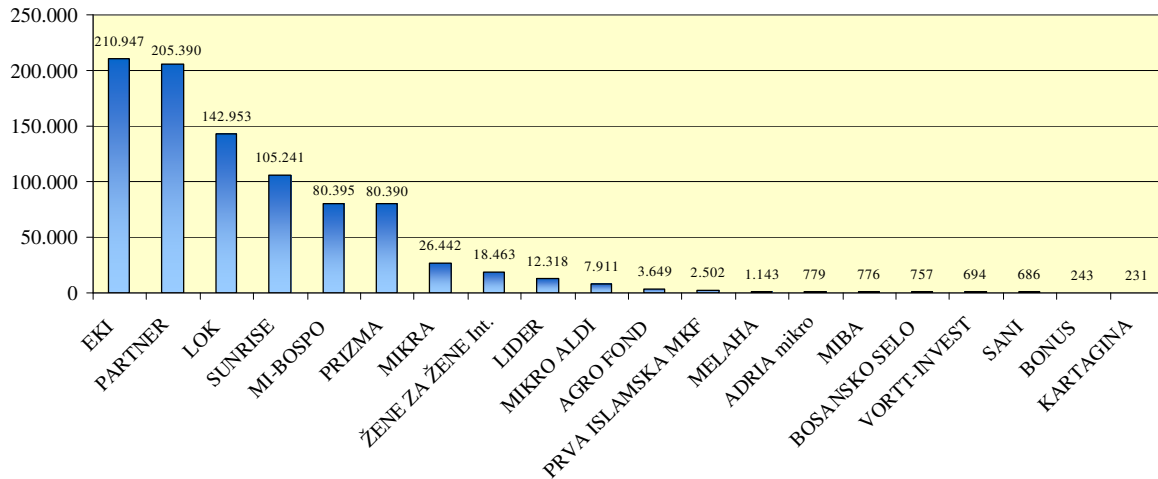
Red. broj	OPIS	31.12.2008. godine	%
I	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi		
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0%
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0%
1.3.	Kamate na kredite	104	99%
1.4.	Ostali finansijski prihod	1	1%
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	105	100%
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi		
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4	100%
2.2.	Ostali finansijski rashodi	0	0%
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	4	100%
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	102	
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI		
4.	Operativni prihodi		
4.1.	Naknade za izvršene usluge	25	28%
4.2.	Ostali operativni prihodi	63	72%
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	88	100%
5.	Operativni rashodi		
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	41	37%
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	6	5%
5.3.	Ostali operativni troškovi	65	58%
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	112	100%
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	48	
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.- 5.4.-6.)	30	
8.	Vanredni prihodi	2	
9.	Vanredni rashodi	0	
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	32	
11.	POREZ	3	
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	29	

GRAFIKONI

- Grafikon 1. Iznos aktive MKO na dan 31.12.2008. godine u 000 KM
- Grafikon 2. Iznos bruto portfolija na dan 31.12.2008. godine u 000 KM
- Grafikon 3. Iznos kapitala MKO na dan 31.12.2008. godine u 000 KM
- Grafikon 4. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF,
odnosno neto dobit/gubitak MKD na dan 31.12.2008. godine u 000 KM
- Grafikon 5. Broj zaposlenih MKO na dan 31.12.2008. godine

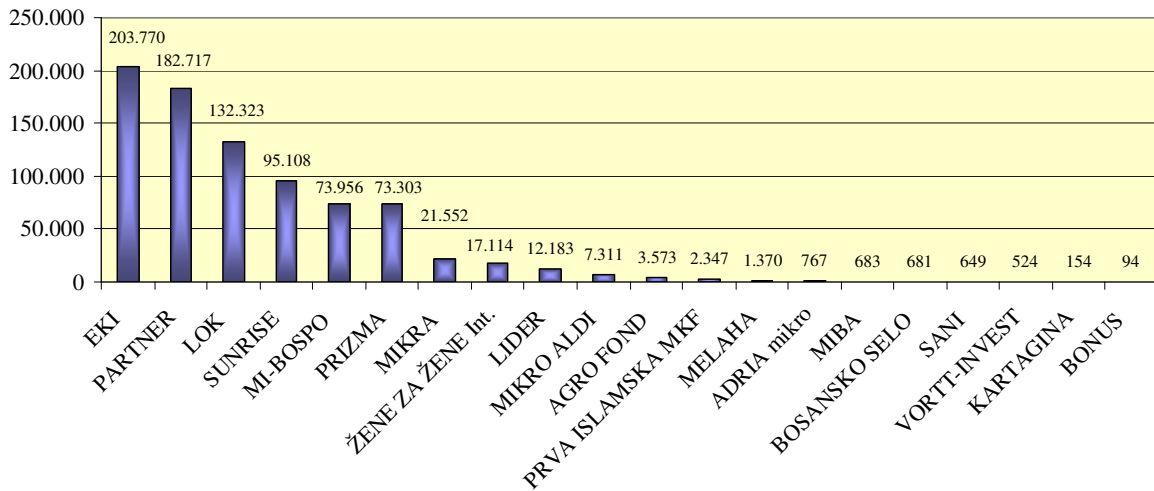
Grafikon 1.

**Iznos aktive MKO
na dan 31.12.2008. godine u 000 KM**

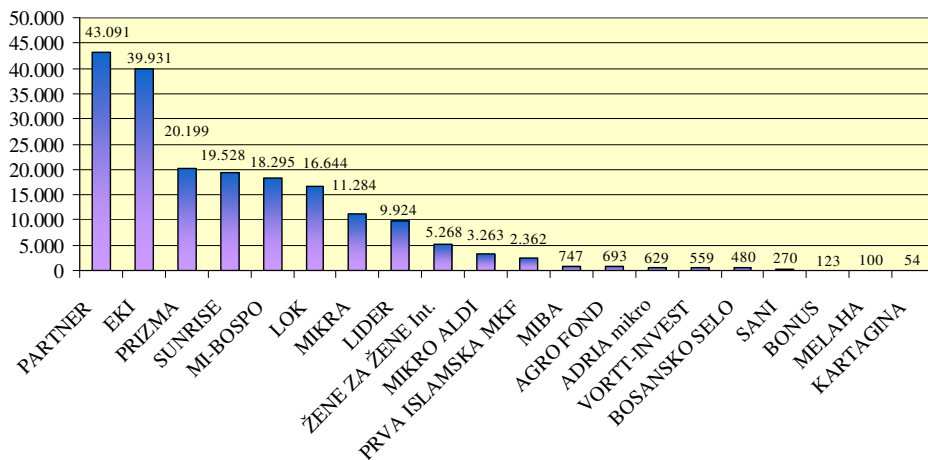
Grafikon 2.

**Iznos bruto portfolija
na dan 31.12.2008. godine u 000 KM**

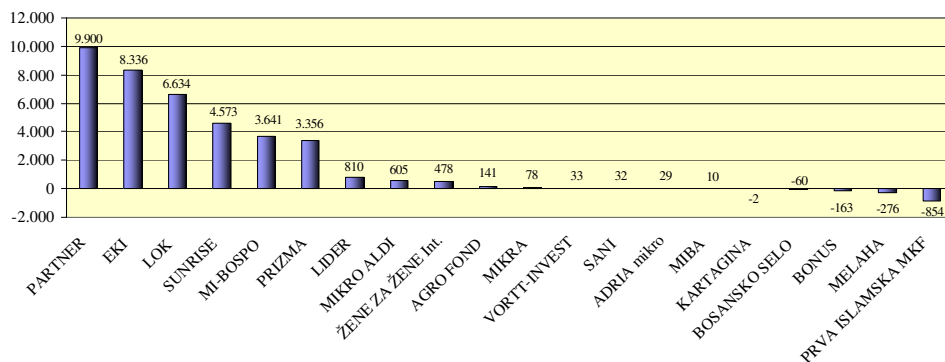
Grafikon 3.

**Iznos kapitala MKO
na dan 31.12.2008. godine u 000 KM**

Grafikon 4.

**Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno
Neto dobit/gubitak MKD na dan 31.12.2008. godine u 000 KM**

Grafikon 5.

Broj zaposlenih na dan 31.12.2008. godine

